

GON EN MARGREET STRIJDEN VOOR HOMO-OUDEREN

'Open en vrij leven is vaak moeilijk'

Margreet van Hensbergen en Gon Teunissen uit Amersfoort zetten zich met de stichting Roze 50+ in voor ouderen met een LHBTI-achtergrond. Zij merken dat homoseksualiteit in veel verpleeghuizen nog een taboe is.

Hoe is het met je man?", vroeg laatst iemand toen zij Margreet van Hensbergen (77) in de bus tegenkwam. "Mijn man is een vrouw", antwoordde ik daarop. 'Oh, daar heb ik geen moeite mee', was haar reactie. 'Ik vind het raar dat je dat zegt', zei ik. Daar begreep ze niks van, maar ik dacht: waarom zou je er wél moeite mee hebben?" Nog zo'n voorbeeld: toen een cardioloog aan Gon Teunissen (79) vroeg of er ook een 'meneer Teunissen' was, vertelde ze hem dat ze op vrouwen viel. 'Kan ik nog met u verder praten? Accepteert u mij als man?', vroeg hij. 'Ik weet dat u gespecialiseerd bent en mij kunt helpen. Daar gaat het mij om', verklaarde Gon.

NOG STEEDS LASTIG THEMA

Het zijn twee gebeurtenissen uit het recente dagelijkse leven, waaruit blijkt dat senioren met een LHBTI-achtergrond (lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen, transgenders en intersekse personen, zie kader voor meer uitleg) nog lang niet voor iedereen vanzelfsprekend zijn. Gon en Margreet zijn inmiddels krachtig genoeg zich daartegen te verweren, maar voor kwetsbare ouderen in verpleeghuizen is dat een stuk moeilijker, weten zij. "Zij zijn afhankelijk van zorgverleners en leven tussen andere ouderen voor wie homoseksualiteit vaak nog steeds een moeilijk thema is."

SCHRIJNENDE VOORBEELDEN

Margreet en Gon zetten zich als vrijwilligers van stichting Roze 50+ Midden Nederland in voor een betere leefsituatie voor deze mensen. "Wat we tegenkomen is vaak schrijnend. Ouderen worden in zorgcentra gepest, omdat ze homo of lesbisch zijn of een kind of kleinkind hebben dat tot de LHBTI-groep behoort. Medebewoners botsen bijvoorbeeld expres met hun rollator tegen hen op, negeren of

bespugen hen in de lift. Dat maakt het voor LHBTI-ouderen moeilijk om open en vrij te leven. Soms leggen ze de foto van hun partner omgekeerd op het nachtkastje. Zo vermijden ze opmerkingen als 'Wat een leuke zus heeft u!'. En de ongemakkelijke stilte die volgt als ze vertellen dat ze geen man, maar een vrouw hebben", vertelt Margreet.

'VOOR MIJN ZUSJE'

Gon en Margreet weten hoe het voelt om met onbegrip geconfronteerd te worden. Ze komen zelf ook uit een generatie waarin homoseksualiteit een taboe was. Margreet: "Tot 1971 werd het nog gezien als psychiatrische stoornis. Het was slecht, tegennatuurlijk en ongezond. Mijn tweelingzusje van 23 ontkende destijds niet dat ze lesbisch was. Dat werd niet geaccepteerd in ons streng-katholiek milieu. Het was zondig en moest bestreden worden. Dat ze zichzelf niet kon zijn, maakte haar

zo somber dat ze in 1969 een einde aan haar leven maakte. Wat haar was overkomen, maakte me woedend. Ik beloofde mijzelf dat ik later voor haar en al die anderen in deze positie op zou komen."

'Het was slecht, tegennatuurlijk en ongezond'

'TROUWEN, MOEDER EN HUISVROUW'

Margreet trouwde op jonge leeftijd en kreeg twee kinderen. Het huwelijk hield bijna twintig jaar stand, totdat ze er na haar veertigste voor uitkwam dat ze lesbisch was. Gon volgde een vergelijkbaar pad. "Het was vroeger vanzelfsprekend dat je trouwde, moeder en huisvrouw werd. Ook voor mij. Ik was groen als gras, moest in een woordenboek opzoeken wat een homo was en had geen enkel rolmodel of voorbeeld. Pas in de jaren zeventig kwam de omslag. Een drama was het aanvankelijk. Ik zat in een huwelijk en maakte een lastige echtscheiding door. Ik heb echt een strijd moeten voeren. Door gesprekken met een psycholoog werd me uiteindelijk duidelijk dat ik op vrouwen viel. Vanaf dat moment veranderde er iets. Ik kon mezelf zijn en bloeide op."

'VERSTOTEN DOOR HUN FAMILIE'

Omdat Margreet en Gon weten hoe belangrijk het is om vrij te kunnen leven en met respect behandeld te worden, helpen ze nu de leefbaarheid te vergoten voor ouderen in zorgcentra. Margreet werkte lange tijd als maatschappelijk werker en ervoer toen ook hoe het negatieve oordeel over homoseksualiteit er al van jongs af aan ingebakken zat. "Een mevrouw bekende me dat ze 'zondig' had geleefd en vroeg of ze nu wel in Jezus'

armen kon sterven. Ik sprak mensen die al jong verstoten waren door hun familie en daar de pijn nog van voelden. Heel treurig."

TE WEINIG AANDACHT

Margreet en Gon geven voorlichting in zorginstellingen en organiseren bijeenkomsten om dit onder de aandacht te brengen. Zorgcentra kunnen in aanmerking komen voor het zogeheten Roze Loper(s)-certificaat. "Dit krijgen zij als de organisatie getest is op het respectvol omgaan met verschillen, tolerantie en gelijke behandeling, als de medewerkers getraind zijn en er een vertrouwenspersoon is waar bewoners met klachten terecht kunnen. In steden als Amsterdam en Utrecht gaat het goed, maar in Amersfoort hebben we het certificaat helaas nog bij geen enkel zorgcentrum kunnen uitreiken", vertelt Gon. Margreet: "Dat komt bij ons niet voor", horen we vaak. 10 procent van de ouderen behoort tot de LHBTI-groep, dus hoe kan dat? Onze doelgroep woont wel degelijk in zorginstellingen, maar er is geen aandacht voor." Hoewel zorgorganisaties zeggen het thema diversiteit op de agenda te hebben, komt daar volgens Margreet en Gon in de praktijk weinig van terecht. "Ze hebben het te druk, maar het hoeft natuurlijk niet zo veel tijd te kosten om geïnteresseerd te zijn in de ander. Je kunt bijvoorbeeld vragen of iemand een partner heeft en vervolgens informeren of dat een man of vrouw is. Zorgmedewerkers zullen getraind moeten worden in het overwinnen van hun vraagangst naar iets wat ook voor hen vreemd is."

'DAT GEEFT HOOP'

Margreet en Gon worden er wel eens moedeloos van, maar geven niet op. "We blijven hiermee doorgaan totdat er wél iets verandert." Allebei hebben ze kleinkinderen voor wie LHBTI'ers heel gewoon zijn. Margreet: "Ze leren op school over kinderen met twee vaders of twee moeders. 'Het maakt toch niets uit op wie iemand valt, oma', zegt mijn kleinzoon. Dat geeft hoop voor de toekomst." ■

WAT IS LHBTI?

LHBTI betekent lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender en intersekse. Een vrouw die lesbisch is, wordt alleen verliefd op vrouwen of voelt zich alleen seksueel aangetrokken tot vrouwen. Homoseksualiteit is seksuele gerichtheid op mensen van hetzelfde geslacht. Vaak wordt hiermee mannelijke homoseksualiteit bedoeld. Biseksualiteit

zijn romantische gevoelens, seksuele aantrekkingskracht, of seksueel gedrag naar zowel mannen als vrouwen. Transgender personen zijn geboren in het verkeerde lichaam; een jongen die zich eigenlijk een meisje voelt, of andersom. Sommige mensen worden geboren in een lichaam met zowel mannelijke als vrouwelijke (geslachts) kenmerken. Dit heet intersekse.